TAŞOVA
tasova.gen.tr GAZETESİ

HES İLE NÜKLER SANTRALLER

Yazan: **Ramazan Turgut** - 25 Mart 2011

Kalkınmak için enerji gerekiyor. Bu durumda ne yapmalı? En yüksek enerjinin verimi nükleer kaynaklarda var. Çernobil, 1980'li yıllardan günümüze olumsuz etkilerini sürdürüyor. Alternatif kaynaklar ise "Rüzgar Enerjiesi", "Güneş Enerjisi", "Su Kaynaklı Enerji" olarak sıralanıyor.

Japonya'nın FUKİŞİMA kentinde yaşanan felaket, nükleer enerji konusunu dünyanın gündemine taşıdı. İzleyebildiğimiz kadarı ile, Japonya'daki nükleer santrallerin patlamasıyla oluşacak nükleer serpintinin, rüzgarların yardımıyla Pasifik Okyanusunu geçerek Birleşik Devletlere ulaşması anlık bir olay.

Bilim insanları tehlikenin boyutunu açıklıyor. Radyoaktif bulutlar, kısa zamanda yerkürenin yarısını etkileyecek. Radyoaktif serpintinin ne kadar ölümcül olduğu tartışılıyor. Uzmanların bir bölümü, patlama sonucu oluşacak sızıntının büyük bir bölümünün kara tarafından soğurulacağı görüşünde. Ancak, bu radyoaktif serpintinin hava aracılığıyla taşınmayacağı anlamına gelmiyor. Şiddetli bir patlama ve taşımaya uygun hava akımlarıyla radyoaktif serpintinin okyanuslara aşarak kıtalar ötesinde yaşayan insanların yaşamını tehlikeye sokabilir.

Grenpeace çevre örgütü tarafından, Japonya'da yaşanan deprem ve tusunami felaketleri sonrasında patlama yaşanan nükleer tesis ile ilgili rapor yazmakla görevlendirilen Jhn LARGE adındaki uzman, radyasyon ölçümlerine ulaşamadığını belirtiyor. Buradan ne sonuç çıkartabiliriz? Eğer LARGE doğru söylüyorsa, Japon hükümeti bası gerçekleri gizliyor. Çünkü benzeri bir durum Çernobil'de yaşanmıştı. Facianın boyutlarını yıllar sonra kavrayabildik.

Akşam Gazetesi yazarı Yurtsan ATAKAN, 16 Mart 2011 tarihli yazısında şöyle diyor: "Nükleer enerji her şey yolunda gittiğinde en güvenilir ve en temiz enerji

türlerinden biridir. Sorun Japonya'daki depremde olduğu gibi işler kötüye gittiğinde başlıyor ve işin kötü yanı, işler kötüye gitti mi felaket boyutları da kötüye gidiyor."

Bu paragrafın altına imza atmayacak bir insan var mı? Tehlike büyük! Santralı işleten Tepco'nun açıklamaları şöyle: "Tesisler çevresinde bir saat duran kişi, yılık izin verilen miktarın sekiz katı radyasyona maruz kalıyor. Ölçülen radyasyon miktarı saatte 8,218 mikrosievert. İzin verilen yıllık düzey ise 1,000 mikrosievet.

11 Mart 2011 unutulmaz bir gün olarak tarihe geçmiştir. İnsan, bitki, hayvan, hava, su… Bu tarihte radyasyon yükü almıştır. Uzun yıllar tartışılacak bir durum yaşamaktayız.

"HES" demiştik! Anlamaya niyeti olmayanlara sözümüz yok. Anlamak isteyenlere dilimizin döndüğünce anlatacağız. Yalnız radyasyon konusunda biraz daha bilgi vererek HES'e değineceğim.

Cep telefonundan radyoya, röntgenden lâboratuar deneylerine kadar geniş bir alana yayılan radyasyon bazı sorunların çözümünü sağlarken, bazı sorunların da doğmasına neden oluyor. En yakınımızdaki sağlık kurumunda röntgen çekimi yapılıyor. O odada radyasyon var. "Hamile olan girmesin" uyarısı yazılıyor. Eğer bir kadın hamile olduğunu söylemezse ve röntgen çektirirse, bebeğini tehlikeye atmış oluyor. Radyasyon, insanların hücrelerini ve bağışıklık sistemini çökertiyor. Bebekler ve çocuklar ile risk çemberi oluşturuyor.

Radyasyon ölçü birimi sievert. Bir kişi yılda 3,00 milisievertten daha fazla doza maruz kalırsa sağlık sorunları yaşamakta. Bu ölçümler çok teknik ölçümler. 1 milisievert radyasyon kansere neden oluyor. Bir defada 5,0 milisievert doza maruz kalan insan bir ay içinde ölüyor.

Radyasyondan etkilenen kişideki ilk belirtiler kusma, ishal, baş ağrısı olarak görülüyor. Uzun vadede ise zayıflama, halsizlik ve kanser belirtileri görülüyor.

Almanya hükümeti 7 (yedi) nükleer santralı kapatma kararı aldığını açıkladı. Bizim hükümetimizin açıklaması nasıl?

Mersin-Akkkuyu'da yapılması plânlanan nükleer santralın yeri 1976 yılında belirlenmiş. O tarihte Ecemiş fay hattının varlığı bilinmiyordu. Günümüzde ise bu fay hattının varlığı kanıtlanmış durumda. Fay hattında nükleer santral yapımı, felâkete davetiye çıkarmak değil mi? Neden bilim insanlarının uyarıları dikkate alınmıyor? Bilimin uyaramadıklarını doğa öldürüyor!

Bunu anlayamadık mı?

"TURABİ'ler ilden ile sürülsün

Yurdu imar eden

Ağlar örülsün

Buna karşı çıkan gözler

Kör olsun"

Önceki yazımda HES'ten söz açtım. Hidroelektrik santrallar (HES) baraj tipi depolamalı ve nehir tipi (depolamasız) olarak ikiye ayrılıyorlar. Türkiye'mizde tartışmaya neden olan nehir tipi HES'lerdir.

Bu projede su, nehir yatağından alınır, aynı kotta kanal ya da boru içinde kilometrelerce taşınarak belli bir noktada bırakılır. Bırakıldığı yükseklikten düşme gücünden yararlanılarak elektrik elde edilir. (Düşme noktasına kurulan türbinleri döndürmektedir.)

Sözünü ettiğimiz nehir tipi HES'ler şu bölümlerden oluşur: 1-Su alma yapısı (rögülatör), 2-Su iletim hattı, 3- Yükleme havuzu(Bazı HES'lerde yok), 4- Cebri borular, 5- Santral… Elbette bir inşaat süreci yaşanıyor…

Regülatör suyun denetlenmesini sağlıyor. Bu su kanallarla yükleme havuzuna aktarılır. Buradan da cebri borulara verilir. Bu boruların görevi suyun basıncını yükseltmektir. Basıncı yükseltilmiş su türbine aktarılır ve dönen türbin elektrik üretir. Bu kuruluşun ömrü yaklaşık elli (50) yıldır ve bu nedenle sözleşmeler krırkdokuz yıllık yapılmaktadır.

Bilgisayarı olanların internetten ulaşabileceği bir site var. DSİ sitesi. Bu sitede anlatacağım bilgiler var.

Türkiye'nin ilk HES'i 1902'de Tarsus'ta yapılmış. Bu HES 60 Kw'lıktır. Sayın Gaye YILMAZ'ın "Suyun Metalaşması: KITLIĞIN NEDENİ KITLIĞA ÇARE OLABİLİR Mİ? Adlı kitabındaki verilere göre Türkiye'de ilk büyük ve HES inşaatı 1936 yılında tamamlanmış.2007 yılına kadar toplam 228 tane büyük baraj üzeri HES yapılmış.

Şimdi şu soruları soralım: 1902 yılından 2000 yılına kadar "Sorunsuz" denilebilecek bir konu, neden "SORUNLU" duruma geldi? Ne oldu da ülkemizde "HES'ler ve SU Kavgaları" başladı? Bunun sorumlusu "Kalkınma düşmanı bozguncu zihniyet mi, yoksa başka nedenler mi var?

Mahmut HAMSİCİ'nin "Dereler ve İsyanlar" adını taşıyan eseri (Nota Bene yayınları, Kasım 2010, Ankara, 0312 417 0544) doğru yanıtları veriyor. Bu eseri hepimizin okumasında yarar var. Eser, ülkemizin her bölgesinden örnekler vererek HES konusuna açıklık getiriyor. Ayrıca, belirtilen "Kaynakça-makaleler-Rapor ve Belgeler-Haber Kaynakları" bölümleri, daha geniş bilgilenmek isteyen okura yol gösteriyor… Yeşilırmak üzerine yapılan ve yapılmak istenen HES'ler hakkında somut bilgilere bu kitapta ulaşabilirsiniz. Okunacak kitapların birinci sırasına almanızı öneriyorum.

Yukarıda yönelttiğim sorulara yönelik olarak, özetin özeti sayılabilecek bazı bilgiler vermek istiyorum.

20 Şubat 2001 tarihli ve 4628 sayılı "Elektrik Piyasası Kanunu" ile "Rekabet ortamında enerji piyasası oluşturulması, bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve

denetim sağlanması" amacıyla yeni bir yapı olarak "Elektrik Piyasası Denetleme Kurulu" (EPDK) oluşturuldu. Bu yasa ile birlikte enerji üretiminde bütün alanlarda özel sektör yatırımlarının önü açıldı. 4628 sayılı yasanın ardından 26 Haziran 2003'de 'elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik' yayınlanır. Bu yasa ile yönetmelik koruyuculuğunda özel girişimler akarsularımıza ilgiyi artırdılar… Enerji üretme aşkları ateşlendi… Bu ateşi nehirlere, ırmaklara, çaylara, derelere taşıdılar… Benim gibi bazı insanlar da bu aşkı yeterince anlayamadı… Anlayamadıkta anlayacağız… Çünkü bu aşkın ateşi hepimizi etkileyecek…

Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) sürecinden sonra inşaat ruhsatı alınıyor. Bu aşamada bazı sorunlar yaşanabiliyor… Yürütmeyi durdurma kararlarının çoğunda ÇED sürecindeki noksanlık dayanak yapıldı.

HES projesi inşaatı bittikten sonra İl Özel İdaresi'nce yapı kullanım izin belgesi veriliyor… Üretime geçiliyor.

TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası önceki genel başkanı İsmail KÜÇÜK, kategorik olarak HES'e karşı değil… Fakat son yıllardaki gelişmeler karşısında tavrını değiştirdi. Özellikle su ölçümlerinin yanlışlığını ortaya koyan açıklamaları dikkate alınması gereken bilgilere dayanıyor. Devletin yaptığı HES'lerde 20-25 yıllık ölçümler dikkate alınıyormuş. Özel sektörün bu kadar sabırlı olması beklenebilir mi? Uzun verimli çalışmalar özel girişimcilik bünyesine uygun değildir.. Bunu ancak devlet yapabilir.

Bu aşamada "Sanal su değerleri" devreye giriyor. Akarsu ölçümleri gerçeğe dayanmıyor. Bunu anlayan bilim insanları ile yöre halkı buluştukça, yanlışlar-yalanlar ortaya çıkarılıyor. Yüzlerce mahkeme kararı bunun kanıtıdır.

Devlet Su İşleri'nin yayınlanan bildirileri dikkatlice okunursa, bazı yanlışlar ya da çelişkilerin farkına varılır.

İsmail KÜÇÜK'ten bir alıntıyla bitirmek istiyorum yazımı: "EPDK'nın uygulamalı hakkında bir sürü tutarsızlıkların olduğu, kurulduğu günden berli kamuoyunun gündemindedir. Devlet Denetleme Kurulu'da EPDK'yı denetleyerek olumsuzluklara ilişkin bir sürü sorunu ortaya koymuştur. EPDK'nın yasası değiştirilmeye çalışılıyor. Bu kriterler çok önemli… Bu taslak yasalaşırsa, en az on bin tane küçük HES projesinin ortaya konması kaçınılmazdır."

Yorum Ekle

Ramazan Turgut

X